

Inleiding.

Nieuwsgierigheid naar wat de twisten rond 1850 waren tussen Echt en Pey (afscheiding school en parochie) heeft het volgende opgeleverd. Hetgeen hier is opgenomen komt voort uit de neerslag van 3 Raadsvergaderingen en geeft een beeld van de strijd tussen voor en tegenstanders van de bouw en oprichting van een parochie voor de destijds 4 gehuchten te weten Pey, Sleik, Hingen en St. Joost. Zet men dat af tegen de bekende zaken rond de bouw van een school dan had men het daar over de "Bij"school en bij de bouw der kerk over "hulp"kerken.

Ook gaat hierbij een overzicht van de aantallen "zielen" in de gemeente Echt rond 1857. De verslaggeving is met kroontjes pen geschreven en niet overal goed leesbaar. Niet te lezen woorden zijn niet opgenomen. Het geheel zal daardoor geen afwijkend oordeel opleveren.

Thei Hermans Pey

1. Verslag Gemeente Raadsvergadering 28 augustus 1854. Blz. 58 (gemeente)

De Gemeente Raad van Echt

Oprigting eener parochiekerk in Pey

Gezien de misfive van Heeren Gedeputeerde Staten van Limburg dat 7 Juli laatstleden 1^e afd. La 3122/LLL, daarbij overleggende een adres eener Commissie van de bewoners der onder deze gemeente behorende gehuchten Peij, Sleik, Hingen en St. Joost strekkende om 's Konings toestemming, ten einde voor de gehuchten een nieuwe afzonderlijke parochie mogen opgericht worden om over welk adres verzoekende.

Advies bepaaldelijk over vijf daarbij aangehaalde punten.

Heeft de eer het volgende advies uit te brengen.

. Op het eerste punt. Dat blijkens schriftelijke opgave van gemelde Commissie van den 12 e dezer..... (zie het afschrift hierbij gevoegd) sub nr. Middelen tot opbouw eener nieuwe kerk zouden bestaan in vrijwillige bijdragen te doen door de bewoners dier gehuchten ten bedrage van 6500 gulden en in hand- en spandiensten, welke door die Commissie worden begroot op 2500 gulden.

Dat deze zich aldus noemende Commissie van die vier gehuchten zich zeker gecommitteerd heeft echter niet heeft overgelegd - ofschoon daarvoor uitgenodigd - de lijst van intekening tot bijdragen der eerst gemelde som.

Dat daarvoor nogtans de Gemeente Raad, zijdelings eenige kennis heeft gekregen en daaromtrent moet doen opmerken, dat op die lijst, is ingetekend voor betrekkelijk , niet geringe sommen, door personen die behoeftig zijn en zelve ondersteuning nodig hebben, zodat het twijfelachtig moet voorkomen of de som van 6500 gulden werkelijk wel beschikbaar kan gesteld worden.

Dat ook de schatting der hand- en spandienst overdreven voorkomt.

. Op het tweede punt. Dat volgens meer gestelde brief der Commissie door J.R. Meuwissen, twee percelen grond, groot te ramen 27 roede, 60 ellen, gelegen in deze gemeente Sectie G. nummer 171Q172 tot het bouwen der kerk GRATIS worden aangeboden, zijnde de plaatselijke benaming echter niet, genaamd onder Pey, die gansch onbekend is maar wel op het pachtveld.

. Op het derde punt. Dat er geen gebouw voor pastorie aanwezig is en dat de burgerlijke gemeente volstrekt niet genegen is in het gemis daarvoor te voorzien.

. Op het vierde punt. Dat de burgerlijke gemeente tegen het oprigten der bedoelde nieuwe parochie zijnde, dan ook geen bijdragen zal leveren tot de bouw der kerk

. En op het vijfde punt.

Dat blijkens de beraadslaging der kerkfabriek van den 20^e dezer maand (zie het afschrift hierbij gevoegd sub nr 2,) deze zich stellig verklaart tot de afscheiding niet te zullen of te kunnen medewerken; en wijderd dat er ook CASUQUO geen bedingen te maken zijn betreffende de verdeling der parochiale goederen, alle privaats eigendommen der thans bestaande kerkfabriek en daarenboven onverdeelbaar, als ballast met fundatiën, zoo als door authentieke bescheiden is;

terwijl de overige onroerende goederen zijn aangekocht uit de opbrengst van afgeloste renten belast met fundatiën.

De Raad heeft verder overwogen:

Dat de oprigting der nieuwe kerk aan 1600 zielen zouden opnemen, daar zij toch wel weten dat de gehuchten en huizen Putbroek, Annendael, Diergaarde, Echterbosch en Spaanshuisken, Montfort, Waldfeucht, Saeffelen, Havert zijn gelegen, aldaar volgens oude gewoonten en gebruiken ter kerke gaan en van het eventueel nieuwe oprigting kerkgebouw geen gebruik kunnen maken. Dat het ook aan den Raad geenzinds is gebleken dat de bewoners der vier genoemde gehuchten algemeen een nieuwe parochie verlangen; integendeel hebben verscheidene notabele ingezetenen dier gehuchten meermalen te kennen gegeven, geen nieuwe kerk of parochie te verlangen, maar wel de vergrooting van de thans bestaande hulp kapel te Schilberg en derzelver oprigting tot een rectoraat. Zelfs hebben verscheidene ingezetenen dier gehuchten alsmede van Schilberg en Gebroek, bij een verzoekschrift, onlangs aan den Raad ingekomen, zulks bepaaldelijk verzocht en aangevraagd. Dat alzoo de nieuwe opterigten kerk weinig voordeel en tevredenheid maar integendeel groote kosten en botsingen van allerlei aard zal teweegbrengen waardoor twist tweedracht,..... ingezetenen onderling zal geboren worden en daarenboven nog het eene grenzenlooze verwarring in het huiselijke beheer der gemeente zal leiden en eindelijk eene scheiding der burgerlijke gemeente zal moeten slegen.

Om al deze redenen heeft de Gemeente Raad goed gevonden en verstaan:

1^e. Zich met alle kracht te verzetten tegen het oprigten der bedoelde nieuwe parochie.

2^e. Zooals hierboven reeds gezegd is, ongenegen te zijn om eenige bijdrage te leveren zoo tot een eventuele bouw der kerk en der pastorij, als tot eenige andere ondersteuning, waartoe de Raad ook vermeent ongehouden te zijn.

En 3^e. Den wensch te uiten, dat zoo onverhoopt de Hooge Regering de gevraagde toestemming mogt verlenen, om dan ook burgerlijk te worden gescheiden,

Aldus gedaan en beraadslaagd in openbare vergadering van den Raad der gemeente Echt, op heden den 26^e Augustus 1854.

De Gemeente Raad voornoemd

C. Reijnen, Burgemeester

A.B. Meuwissen, wethouder

H. Coonen, wethouder

G. Leijen, J. Sevriens, G. Gransier, M. Ingendael

De secretaris: F. Welters

2. Vergadering 18 oktober 1858

De gemeente Raad van Echt

Blz. 129 (gemeente)

Heden na behoorlijke convocatie vergaderend, zijn ter vergadering verschenen de Heeren Jonkheer . Ruijs van Beerenbroek en F. Corten, beiden Gedeputeerden van dit Hertogdom (Limburg), bij resolutie van dat College van den 8 sten dezer maand 1^e Afdg La 5027/YY gecommitteerd ten einde een onderzoek te doen of de plaats waar de geprojecteerde kerk voor de gehuchten Peij c.a. zou gebouwd worden in verband met de belangen der ingezetenen kan geacht worden goed gekozen te zijn.

Na kennisgeving van het oogmerk hunner komst is door de Heeren aan den Raad de vraag geopperd eerstens of de Raad eene meer geschikte plaats ter bouwing dier kerk wist aan te wijzen, hierop is door de Raad volhard met te kennen te geven, dat de tegenwoordige plaats ongeschikt en ongelegen is, doch tevens gedifficulteerd om zelf eene andere meer geschikte plaats aan te wijzen.

Vervolgens is door de Heeren gecommiteerden eene tweede vraag aan den Raad gedaan, namelijk of ingeval door de Bouwcommissie eene meer geschikte plaats werd aangewezen, de Raad alsdan genegen zou zijn een subsidie daartoe te verleen.

Hierop heeft de Raad verklaard, dat hij hiertoe niet genegen is, maar wel dat er eene hulpkerk gebouwd werd tusschen Sleek en Pey en eene dito tusschen Hingen en St. Joost, de Raad alsdan door een aanzienlijke subsidie, waarvan het bedrag echter voor alsnu niet kan bepaald worden, daarin zal te moeten komen, als zijnde de oprigting van twee dergelijke hulp kerken, meer geschikt tot bevordering der geestelijke belangen der inwoners dier gehuchten.

Aldus opgemaakt ter vergadering van den Raad op heden 12 Oktober 1858.

De Gemeente Raad voornoemd

C. Reijnen, Burgemeester

De secretaris F. Welters.

3. Verslag vergadering 27 november 1858

De Gemeenteraad van Echt,

Bz. 131 (gemeente)

Gezien de Mistive van Heeren Gedupeerde Staten van dit Hertogdom van den 12^e Maart La 1002/LL houdende uitnodiging om te doen kennen of en welke bijdrage de burgerlijke gemeente genegen is te doen tot daarstelling eener Kerk voor de gehuchten Pey, Sleek, Hingen en St. Joost.

Gelet op de Resolutie van Heeren Gedeputeerde Staten van den 8^e oktober 1^e afd. la 5127/YY.

Herzien onze besluiten van den 26 Augustus 1854 en 25 April 1856 beide betrekkelijk deze aangelegenheid.

Heeft goed gevonden en verstaan te verklaren gelijk geschiedt bij deze, dat de Raad even gelijk vroeger de oprigting eener afzonderlijke parochie voor die gehuchten blijft beschouwen als niet noodzakelijk en hoogst nadelig te zijn, wijders dat al mogten de geestelijke belangen van een gedeelte der bewoners dier gehuchten daardoor eenigzinds bevorderd worden, daar tegenover staat de groote onkosten aan zulke oprigting verbonden en dat uit eindelijk de plaats waar de nieuwe kerk zou gebouwd worden, ten eene male ongeschikt en ongelegen is, zoodat de Raad uit plicht en geweten niet genegen kan zijn eenige bijdrage tot de daarstelling eener kerk voor de gehuchten te doen.

De Gemeente Raad verklaart zich echter geneigd, om indien er twee hulpkerken gebouwd worden, eene tusschen Sleek en Pey en eene tusschen Hingen en St. Joost, daartoe eene ruime subsidie te willen bijdragen.

Gedaan te Echt, in de openbare vergadering van den 27 November 1858

De Gemeente Raad voornoemd

C. Reijnen, Burgemeester

De secretaris F. Welters

Opmerking. Eerste school te Pey, op schilberg en dus buiten Echt, een zogenaamde "Bij"school van school te Echt 1-1-1838. Nieuwe "bij"school te Schilberg 1-1-1856. Goedmakertje???? t.o.v. kerk?

Overzicht aantallen zielen (inwoners) in gemeente Echt rond 1857

Blz. 158 (gemeente)

De Raad der gemeente Echt.

Gelet op artikel 16 en 17 der wet van 13 Augustus 1857 (staatsblad nr. 103).

Overwegend dat volgens die artikelen in elke gemeente openbaar lager onderwijs moet worden gegeven in en voor de bevolking en de behoefte voldoende goede scholen en dat dit geheel door de gemeenteraad moet worden bepaald.

Dat de gemeente bestaat uit het dorp

Echt met	1494 zielen en uit
15 gehuchten met name	
Berkelaer met	314 zielen
Sint Joost	232
Hingen	209
Pey	519
Nieuw Schilberg	42
Oud Schilberg	65
Slek	257
Gebroek	179
Ophoven	35
Aesterberg	85
Putbroek	157
Annendael	37
Diergaerde	48
Echterbosch	161
Spaanshuisken	59

De tien verst gemelde gehuchten allen gelegen zijn op een afstand van een kwartier tot anderhalf uur.

Totalen (niet in nota opgenomen)

Echt 1494; Berkelaer 314; Ophoven 35; Aesterberg 85; Gebroek 179. Totaal 2107

Pey 519; Sint Joost 232; Hingen 209; Slek 257; Oud Schilberg 42; Nieuw Schilberg 65. Totaal 1324

Elders: Putbroek 157; Annendael 37; Diergaerde 48; Echterbosch 161; Spaanshuisken 59. Totaal 463

Totaal aantal zielen in 1857:

In Echt en gehuchten: 2107 zielen

In Pey en gehuchten: 1324 zielen

Elders in gemeente: 463 zielen

Totaal aantal zielen 3894

Thei Hermans, Pey

Doc. Geschied.3.docx